

SODOBNI OBVEŠČEVALNI SISTEMI

OBVEŠČEVALNA DEJAVNOST ali INTELLIGENCE

Splošno

javna percepcija je, da je obveščevalna dejavnost povezana z vohunjenjem, vendar to ni vse, je še nekaj širšega;

- je tekmovanje med državami (na gospodarskem področju)
- je orodje sodobnih držav
- je sui generis aktivnost sodobnih držav
- in način izvajanja je odvisen od političnega sistema.

Definicija

OBVEŠČEVALNA DEJAVNOST (OD) je:

1 VEDENJE zbiranje, analiziranje s tujimi vladami, državami in vojskami.

2 AKTIVNOST NEVTRALIZACIJA dejavnosti tujih obveščevalnih služb pri nas doma.

3 ORGANIZACIJA izvajanje tajnih aktivnosti za vpliv nastajanja v praksi

OBVEŠČEVALNA DEJAVNOST V OŽJEM IN ŠIRŠEM SMISLU:

V ožjem smislu je zbiranje in analiziranje podatkov o tujih grožnjah.

V širšem smislu so tajne akcije, aktivnosti in operacije.

PODATEK se spreminja v INFORMACIJO za tistega, ki mu tajna služba služi (vodstvo države).

V obveščevalnem svetu so tudi prijatelji nasprotniki.

VB in ZDA sta zaveznici, vendar bi VB koristilo vedeti kaj naklepa ZDA na gospodarskem področju.

Obveščevalna dejavnost kot aktivnost

Nanaša se na zbiranje in analizo o tajnih operacijah.

Varnostno-obveščevalna dejavnost: varnostno je preprečevanje, preiskovanje in odpravljanje dejavnosti; obveščevalno je zbiranje in analiziranje.

OD kot organizacija

Intelligence service ali obveščevalna služba.

Obveščevalna -državna služba:

- Glede na področje dela; vojaške (OS in vojaške situacije), civilne (nevojaške situacije)
- Znotraj posameznih ministrstev-analitična služba znotraj večih ministrstev
- Glede na stopnjo ofenzivnosti
- Glede na velikost; majhne (nekaj 100 zaposlenih) in velike (1000 zaposlenih)
- Glede na področje dela (tehnične) in geografsko usmerjenost (regije)

Obveščevalna- nedržavna služba

- Odporniška gibanja (Partizani)

- Politične stranke-zelo slabo za državo
- gospodarska podjetja
- na meji legalnega (TINK-TANK-i)
- zasebne obveščevalne firme

Protiobveščevalne službe

- integrirana v obveščevalno službo ali je posebej.

Obveščevalni problem, Intelligence problem

Politika da nalogo obveščevalni službi, nato sledi:

- obveščevalno vprašanje; kaj se dogaja? Kdo so ključni akterji? Kaj so njihovi nameni in zmogljivosti?
- Problemi so vedno bolj kompleksni in nelinearni (ni povezano, ni logično)
- so dinamični in s tem stalno spreminjajoči
- sodeluje veliko akterjev
- rešitve problema so omejene z zakonom in viri
- ni dokončne rešitve
- NARKO KARTEL-sodelovanje družin-veliko akterjev, čez čas spreminjajoči se akterji, dokazi.

Vloga OD v konfliktu

Je sestavni del tekmovanja med državami-konflikt.

3.Faze:

4. PREVENCIJA preprečevanje zmogljivosti; preprečitev da se sprejme neka odločitev; preprečitev da se pogajalski tim spreobrne.
5. ODVRAČANJE nekoga odvrnemo od nečesa, ustvarjanje negotovosti-oklevanje.
6. PORAZ ni se vse preprečilo radikalni cilj-pomagajte nam pri porazu nasprotnika. Bolj vidni destruktivni ukrepi.

Zakaj potrebujemo obveščevalne službe?

Temeljna potreba nastane iz pomoči prilagajanja na spremembe iz dogodkov, ki se bodo se zgodili. Pravočasno predvideti spremembe. Povečujemo kvaliteto odločanja na strateški ravni-centralno živčevje države, zmanjšanje negotovosti v konfliktu. Prispevanje k preprečitvi strateškega presenečenja-1941 Pearl Harbour, 1973 Izrael, 11.9.2001
Vedno bomo imeli obveščevalne službe, tudi same države jih bodo imele.

Delitve obveščevalne dejavnosti

ZVRSTI OD:

1.Po specializaciji

- politična obveščevalna dejavnost-pridobivanje podatkov s področja notranje in zunanje politike drugih držav
- Vojaška obveščevalna dejavnost-tarče so druge vojske št., oborožitev, usposobljenost, struktura enot, vojaško-industrijski kompleks, vojaške vaje, konflikt, krizna žarišča. Izdelovanje atomskega orožja-delno vojaške institucije.
- Industrijska obveščevalna dejavnost-pridobivati podatke o ekonomiji neke države in uresničevati interese lastne države-tehnološko vohunstvo. Tehnična komponenta je zelo pomembna. Nekoč je bila

OD ključna, sedaj prihajajo v ospredje ekonomska in politična obveščevalna dejavnost.

2. Notranja/Zunanja OD

- Notranja OD; vsaka vlada se mora zanimati tudi za notranje grožnje-za obstoj in nasilnost skupin, k želijo spremeniti vlado-menjava vlade
- Zunanja; drugim državam
- obveščevalna-policijska dejavnost; obveščevalna ne sme ukrepati proti pojavom, tajna operacija vpliva na potek dogodka. Policijska lahko ukrepa, vendar šele po izvršitvi kaznivega dejanja.

3. Strateška/taktična obveščevalna dejavnost

4. Strateška:

- kakšen bo svet 2025
- oblikovanje modelov, scenarijev
- akademsko raziskovanje-ocenjevanje
- Taktična:
 - manj kompleksna
 - konkretni problemi, ki zahtevajo neposredno akcijo
 - podpora trgovinskim dogajanjem
 - ilegalna pošiljka drog
 - problem: soočene z operativnimi problemi in zanemarjajo strateško dejavnost.

Obveščevalni cikel/ciklus/krog/proces

Klasični cikel

requirements, needs

planning and direction

dissemination

collection

analysis and reduction

processing and exploitations

requirements, needs gre za definiranje političnih področij, ki bi prispevala. Potrebno je določiti, tiste prioritete, ki so pomembne. Identificira zahteve politike. Če pa politika ne definira kaj bi radi, potem si sama obveščevalna skupnost identificira prioritete. Konfliktne in kompatitivne prioritete.

Načrtovanje oz usmerjanje potrebno je dobiti usmeritev, kako se to naredi zbiranje metoda doseganja tega cilja, eni načini zbiranja determinirajo, kateri so bolj pomembni, dražji, cenejši. Odločitev je odvisna od tega, katera služba dobi nalogo. Dilema je koliko informacij je potrebno zbrati.

Procesiranje in eksplotacija - velikokrat zbrane informacije niso uporabne za normalnega uporabnika-so šifrirane, potrebno jih je tehnično obdelati (dekodiranje, preverjanje). Zelo tehnična zadeva, problem je preveč zbranih informacij, katere je potrebno procesirati. Če nekaj ni bilo procesirano, je isto, kot da ni zbrano.

Analiza in produkcija gre za izdelavo obveščevalnih izdelkov oz produktov (zajetih je veliko podatkov in potem je potrebno narediti analitični produkt. Kratkoročni (dnevne potrebe) in dolgoročni produkti (dolgoročni trendi, ki se bodo šele izpostavili). Razmerje naj bi bilo 50:50. pomembna je povezava med analitiki in tistimi, ki zbirajo podatke.

Diseminacija ko je produkt narejen ga je potrebno nekemu posredovati. Produkti so standardizirani

in tipizirani. Poročila so lahko dnevna, tedenska, mesečna, bolj vsebinske ocene (pol leta). Ni nujno da je vedno pisna lahko je tudi ustna. Pomembna vprašanja: kam se pošlje? (predsednik vlade, države in ministri), o čem se poroča? Kako hitro naj se poroča? Koliko so dolga poročila? Ali naj bodo poročila ustna ali pisna? Nekateri avtorji dodajo še dve fazi: Lowenthal pravi, da se večina študij konča brez vedenja, ker se zgodi potem. Uporaba obveščevalnega izdelka (kako je politika to uporabila). Feedback-povratne informacije.

Če so zbrane informacije napačne, potem bo prišlo do napačnega zaključka.

Kritika klasičnega obveščevalnega cikla

Alternativa?

Ne vsebuje uporabe in feedback-a.

V praksi nikoli ne obstaja v teh fazah, gre se iz faze v drugo fazo, se preskakuje, v posamezni fazi so podfaze.

Cikel ustvarja občutek, da so to škatlice, gre za ločene procese, v resnici je zadeva zgolj prepletena in povezana. Npr. target-centric approach. Vsi sodelujoči v obveščevalnem procesu so del cikla (analitiki, zbiratelji, procesorji)

Cikel mora biti redefiniran v bolj tarčno fokusiran mrežni pristop, ki ni cikel in linearni pristop network-centric-collaboration process za nelinearno reševanje kompleksnih problemov. Vsi iz mreže so fokusirani na tarčo, vsi delijo vedenje o tarči, zato lahko lažje definirajo.

Network versus network (mreža na mrežo)

Collaborative intelligence network: konzumati, zbiratelji, procesorji, analitiki versus Opporing network, people, places, things, organisations.

Intelligence network versus target network (obveščevalna mreža proti tarči kot mreži)

Obveščevalni sistem

V ožjem pomenu: sestavljajo obveščevalne službe.

–civilna obveščevalna služba -samostojna agencija ali MNZ

–vojaška in obrambna (v MO ali v vojski)

–v različnih ministrstvih (SLO: analitična služba v MORS-u)

–centralna obveščevalna služba-koordinira vse druge (notranje grožnje in nasilno spreminjanje ustave)

–protiobveščevalna služba (ločeno ali v sami obveščevalni službi)

–koordinacijski organi.

V širšem pomenu: sestavljajo mednarodni obveščevalni akterji (EU in NATO)

–meddržavne institucije: **THINK-TANK** - (also called a policy institute) is an organization or individual that conducts [research](#) and engages in [advocacy](#) in areas such as [social policy](#), political [strategy](#), [economy](#), [science](#) or [technology](#) issues, [industrial](#) or [business](#) policies, or [military](#) advice.^[1]

Many think tanks are [non-profit](#) organizations, which some countries such as the [United States](#) and [Canada](#) provide with [tax exempt](#) status. While many think tanks are funded by governments, [Advocacy groups](#), or [businesses](#), some think tanks also derive income from [consulting](#) or [research](#) work related to their mandate.

–risk-assesment agencije

–varnostno-obveščevalni sistem.

Obveščevalna skupnost

Izraz skupnost je anglosanksonska kultura. Drugo poimenovanje za obveščevalni sistem.

–ni univerzalnega principa za obveščevalno dejavnosti. Organizira se v skladu z zgodovino, običaji in političnim sistemom

–3. modeli organizacije obveščevalnega sistema:

–**CENTRALIZIRANI**: osrednja informacijsko obveščevalna služba ona izbira/ dober pregled nad drugimi obveščevalnimi službami

–**DECENTRALIZIRANI**: ni osrednje organizacijske združbe, ampak so v različnih ministrstvih; dober - za ministrstva je dober, ker direktno dobijo podatke in INPUT, slab - je zato, ker ministrstva niso povezana in pride do duplikacije.

–**INTEGRIRANI** združuje dobre lastnosti centraliziranega in decentraliziranega sistema. Ima obveščevalne službe v resorjih in močno integracijo; integrirano in sektorsko.

ZDA : v 2.sv. Vojni so imele decentralizirani sistem, ustanovijo CIO in začnejo izvajati tajne naloge in s tem preidejo v centralizirani sistem in po koncu Hladne vojne preidejo v integrirani sistem.

SLO: decentraliziran sistem in poskušamo preiti v model integriranega sistema.

Obveščevalna dejavnost v informacijski dobi

Vpliv poveča se količina obveščevalno pomembnih informacij; novi načini zbiranja in analiziranja informacij.

Pojav kompetentnih- analitičnih akterjev, konkurenčni so obveščevalnim službam.

Obveščevalne študije, tradicionalni in sodobni pogledi

Splošno

–odvisno od dostopnosti virov

–500 let p.n.š. SUN TZU umetnost vojskovanja

–1894 **Afera Dreyfus** je bila [politični škandal](#), ki je na prelomu iz [19.](#) v [20. stoletje](#) razdelil [Francijo](#). Judovski [častnik Alfred Dreyfus](#), zaposlen v francoskem [generalštabu](#), je bil obtožen [vohunjenja](#) za [Nemčijo](#), za kar je bil leta [1894](#) obsojen na dosmrtno [izgnanstvo](#) na [Hudičevem otoku](#) blizu [Francoske Gvajane](#).

Načelnik [protivohunske službe](#) je čez dve leti odkril, da tajnih [dokumentov](#) Nemcem ni prodajal Dreyfus, a v generalštabu niso hoteli priznati, da so v izgnanstvo poslali nedolžnega človeka. [Desnica](#) in [katoliška cerkev](#) sta Dreyfusovo "izdajstvo" označila za zaroto Judov in [prostozidarjev](#), naperjeno zoper prestiž [vojske](#) in Francije. Ko so novice o zmoti prišle v javnost, so Dreyfusa začeli braniti najvidnejši francoski [intelektualci](#), med njimi [Anatole France](#) in [pisatelj Emile Zola](#), ki je januarja [1898](#) v listu [L'Aurore](#) objavil znamenito pismo [predsedniku](#) francoske republike z naslovom [Obtožujem \(J'accuse\)](#).

Afera Dreyfus je postopoma razdelila deželo v dva tabora: [dreyfusovci](#) so nastopali proti konservativni, [antisemitski](#) vojaški [kasti](#), ki se je ukvarjala s prevratniškimi in revanšističnimi načrti, ter njihovi pristaši. Nasprotja so se zaostrovala. Leta 1898 je postal položaj v Franciji zelo napet, saj se je hkrati z razburjenjem zaradi afere Dreyfus razmahnilo [stavkovno](#) gibanje. Razgrete duhove je pomirila šele nova vlada ([1899](#)) s podporo [socialistov](#). Novi [predsednik vlade](#) je zadevo Dreyfus vrnil v presojo [vojaškemu sodišču](#). To je Dreyfusa kljub nasprotnim dokazom spet spoznalo za krivega. Da bi pomiril ljudstvo, je Dreyfusa leta 1899 pomilostil, vendar je bil dokončno oproščen krivde šele leta [1906](#).

–1. sv. Vojna-poplava člankov, tekstov in knjig

–2. sv. Vojna-obveščevalna dejavnost

–Hladna vojna-veliko strokovnih knjig

–Clancy-vojnške knjige-Bond, Hitchcock

Slovenija

–dve knjigi: Adam B. in diplomska naloga

Tradicionalno razumevanje

–obveščevalni študij, vojnštvo in pomen tajnosti

Sodobno razumevanje obveščevalnih študij

–manj poudarjajo tajnost

–določeno znanje in informacije morajo krožiti v širšem krogu-multitimska obdelava podatkov

–več poudarka na analitiki

–S. Kent v 2. sv. Vojni v ZDA uveljavlja pojmovanje obveščevalne dejavnosti kot znanstvene discipline-družboslovne, družboslovna znanost

–W. Colby univerzalna predikativna družboslovna znanost, ki bo sposobna napovedovati prihodnost

Relativizacija

–dominacije tehnologije; vsem se da prisluškovati in slediti-sateliti

–s terorizmom se pokaže da TECH-INT ni vse, ni rešitev-rabiš osebo

–relativizacija tehnologije

Širitev občinstva za obveščevalne produkte

–če so v zgodovini informacije dobivali le voditelji držav, je danes potreba, da jih dobijo tudi drugi npr. direktorji podjetij NEED TO SHARE.

Širi se spekter obveščevalne dejavnosti

–vojaške tarče, ekonomske tarče, znanstvene tarče-cepiva, demografija, trg z drogami

–danes: razprava o OD je ponekod postala normalni del javne razprave o vladnih aktivnostih.

Obveščevalne študije postanejo akademsko področje

–V ZDA IN VB: preučevanje na podlagi zgodovinskih CASE STUDY-jev (deklasifikacija)

–obveščevalne študije so zelo razvite

Dva temeljna pristopa k razumevanju vloge obveščevalnih študij v demokratičnih državah

Kaj naj obveščevalne študije delajo?

1. Postanejo naj veja družbenih ved, ki želijo predvidevati, politične, ekonomske in družbene zadeve v prihodnosti. Prognoze ne rabijo biti zaupne.

2. Mora biti cilj, da izpostavlja napake, da prispeva k boljšemu razvoju služb. Javna razprava je dobra.

Teorija ni preveč razvita

Odnos obveščevalna dejavnost : družbena znanost

Pomagati politiki, distribucije rezultatov (podajanje razredov) : pomagati družbi

Zgodovina obveščevalne dejavnosti_preberi še v skripti.

Je ena najstarejših obrti na svetu.

1. SUN TZU-eden najstarejših avtorjev, ki piše o OD, in o tem kakšni so vohuni; kaznovanje slabega vohunstva; podkupljivi in pohlepni vohuni.; naloga vohunov-moraš poznati sposobnost nasprotnika in njegovih ljudi; 5.st p.n.š že protiobveščevalne dejavnosti

1.Zgodnji srednji vek – rimska vojska-stalno angažirani skavti

1.Srednji vek povečanje uporabe vohunstva; zametki prvih državnih organov; bizantinsko cesarstvo sistematična uporaba večjega števila vohunov in uporaba diplomatov; povečanje delovanja OS; metoda dezinformiranja; **papeška kurija in katoliška cerkev**-Dominikanci zadolženi za spremljanje notranjih odnosov, kjer so jezuiti odgovorni za obveščevalno dejavnost v drugih državah.; **Mongolija**- učinkovita vojska, organiziranost, idealni sistem prenašanja sporočil s pomočjo konj in kurirjev ter konjskih postaj; **Dubrovnik** prestižna država, znana po trgovini, pojem razvitosti, 12. stoletij so ohranjali neodvisnost, prvi, ki obvestijo Dunaj o napadu Otomanov.; 15. st. mestne države, **Benetke**-prve uvajajo stalne ambasade v drugih državah; kode in šifre za tajno posredovanje podatkov iz tujine; **Institucionalizacija OS** začetek policije, poteka različno po državah, Kraljica Elizabeta prva vrhunska mreža vohunov po državah-diplomanti iz Oxforda in Cambridga, Ludvik 14sti ima obsežno število dosjejev.

1.Pozno 18.stoletje protiobveščevalna dejavnost se začne ločevati od notranje OD; večina držav oblikuje mehanizme v Evropi za tajno prestrezanje pošte in odpiranje pisem; razvije se sistem kodiranja in šifriranja; ponarejanje stampilk in tehnika kopiranja; sofisticiranje izvidništva-Napoleonove vojne; statistični uradi-izbira strateške obveščevalne podatke in jih prebira samo Napoleon (popis žrtev na njegovi in nasprotnikovi strani)

1.19. stoletje stanje+trend širjenja obsega OD iz vojaškega na druga področja; celovita gospodarska in politična ocena določenega področja, profesionalizacija OS; prvi institut vojaškega atašeja 1800; prvi pruski generalštab in OD njen integralni del+statistični urad.

1.1907-Haški sporazum Fair land; države začnejo regulirat definicijo vohunstva ter pravice in položaj vohuna; priznajo obstoječo obliko dejavnosti; Vohun je po Haški konvenciji iz leta 1890 sledeča:vohun je oseba, ki tajno ali pod lažno krinko deluje na operacijskem področju nasprotne strani in pridobiva ali poskuša pridobiti podatke z namenom, da jih preda nasprotni strani

1.Do leta 1914 in Prva svetovna vojna

1.Medvojno obdobje razvoj nove tehnologije zaradi/ali potreb vojne letalstvo, pomorske sile, oklepne enote, razvoj komunikacijskih sredstev, prisluškovanje radijskim zvezam, razvoj fotografije-sistemi se najbolj razvijejo v Nemčiji, Italiji, na Japonskem in SZ.

1. 2. svetovna vojna potreba po integralnem ocenjevanju nasprotnika, celoviti vojaški pristop.

1.Hladna vojna nadaljnja specializacija obveščevalnih služb, tehnični zajem podatkov, prisluškovanje.

Trendi:sklep

Trend institucionalizacije

Fragmentacija-diferencijacija

Profesionalizacija

Demilitarizacija razvije se za vojaško politične potrebe in se razvije še nadaljnjo na gospodarsko in politično področje.

Totalizacija v nekaterih primerih.

Metode / discipline zbiranja obveščevalnih podatkov

Obstaja več metod:

1. **HUMINT** zbiranje od človeških virov human intelligence (vohunstvo +)
2. **TECHINT** zbiranje s pomočjo tehničnih sredstev technical intelligence (vse podvrste, tehnični sistemi za zbiranje obveščevalnih podatkov)
3. **OSINT** netajno zbiranje s pomočjo diplomatskih stikov ali splošno dostopnih javnih virov, informacij (časopisi, internet, radio, TV) open source intelligence

vsaka disciplina ima svoje +/ - ; integracija pristopov- sinergija med disciplinami.
Odločitev za izbor metode je odvisna od narave podatkov, ki jih hočemo in od zmogljivosti obveščevalnih služb (OS).

Vsaka disciplina ima močne in šibke točke.

1. HUMINT

2.

3. Pojem vohunstva; že v Bibliji, je vohunjenje večkrat omenjeno- preden gredo čez reko Jordan, pošljejo dva vohuna. Uporaba za namen pridobitve informacij o načrtih, namenih, aktivnostih tekmovalcev in sovražnikov. Koren je isti v večini držav; *francosko*: espionnage, *italijansko*: spionaggio. To pomeni, da je dejavnost stara in pomembna.

4.

Vohunjenje je proces, ki vključuje naslednje postopke:

- 1.- identificiranje potencialnih vohunov
- 2.- opazovanje
- 3.- zbiranje podatkov
- 4.- analiziranje
- 5.- rekrutiranje
- 6.- motiviranje
- 7.- časovno zamudna stvar, od 1 leta in naprej

Zgodovina

–stara obrt, omenja jo že Biblija, Egipčanski heroglifi, Grški notranji in zunanji sovražniki, vrhunec: Trojanski konj, Rimski imperij: primer umora Julija Cezarja

–inkvizicija: cel sistem vohunov, ki analizirajo Heretike - Herez je izraz za krivoverstvo, krivo vero. Kdor uči ali zagovarja krivo vero, je heretik. Izraz herezija najpogosteje uporabljamo za krivo vero v okviru krščanstva - torej za krščansko verovanje, ki se ne sklada s prepričanjem večine kristjanov.

–Renesansa-Machiavelli

–v vseh revolucijah sta obe strani uporabljali intenzivno vohunstvo

–znane osebnosti vohunstva: KIM PHILBY

Tradecraft specifični način izvajanja vohunske dejavnosti s strani neke OS; tipično vključuje 2 akterja: **obveščevalnega oficirja (intel officer** ali operativec ali special agent, ki je uslužbenec OS in **vir (source** ali lahko intelligence agent secret agent undercover agent, če je rekrutiran in to dela zavestno).

–operativec usmerja vir, vir podatke priskrbi in mu jih pošlje nazaj. KLJUČNO-komunikacija.

–

Tipi obveščevalnih oficirjev (krinka-cover) cover story glede na krinko; razumljiv ali verjeten razlog za bivanje v državi: **1. Uradna krinka** – diplomat, uslužbenec veleposlaništva ali drugega urada državna funkcija, da biva v neki državi. **2. neuradna krinka** novinar, poslovnež, turist.

Prednost uradne krinke:

- imuniteta
- dober dostop do virov
- normalna plača
- komunikacija med prestolnico in njim poteka varno in dostopno

Pomanjkljivost uradne krinke:

- diplomat, bo pridobljeno informacijo takoj podal višje
- malo diplomatov na veleposlaništvih
- v primeru prekinitve odnosov, morajo diplomati zapustiti državo.

Prednost in pomanjkljivost neuradne krinke je vice versa uradni krinki.

Neuradni vohuni: Richard Tosch- poda SZ informacijo o tem, da Japonska ne bo napadla Moskve
Ludek Zemenek Čeh, ki dela za KGB, rekrutira svojega sina, ki dela v Kanadski javni upravi.

Tipi obveščevalnih virov

1 Rekrutirani s strani obveščevalnega oficirja zanesljivi; časovno potratno delo, ni zagotovljeno, da bodo reagirali na trnek

2 Walk ins sami se javijo, prostovoljno, iz različnih razlogov prebežniki-politični azil; možnost je, da jih pošlje druga obveščevalna služba; lahko prestopajo iz ene na drugo stran- ključno je njihovo varstvo; **Colbe Fritz** uslužbenec nemškega ministrstva za zunanje zadeve v 2. svetovni vojni bral je vsa sporočila, ki so prišla na ministrstvo, za delo se javi sam, nato Britancem ponudi kup dokumentov na vpogled, vendar ga zavrnejo v veri, da je potegavščina, nato odnese Američanom, kjer nastane največji obveščevalni uspeh; **Sadamov zet** prenese podatke na Iraško obveščevalno službo

HUMINT piramida občutljivosti, kvantitete in vrednosti virov (str. 63, Herman)

1 agenti, informanti na kraju

2 prebežniki

3 politični nasprotniki, izgnanci, alternativna vlada

4 občasni tajni informanti

5 okupirano prebivalstvo v vojni (zasliševanje vojnih ujetnikov)

6 poslovni kontakti

7 begunci

8 priložnostni potniki, eksperimenti

Motivi virov

I Ideološki; Hladna vojna-kapitalisti bodo uničili svet-30. leta 20. stoletja

II Etnični; odcepitev, spremljanje s strani obveščevalnih služb

III Verski

IV Frustracija; ne more napredovati v službi

V Zdolgočasnost

VI Pohlep po denarju

VII Izsiljevanje-sovjetski vohuni delajo predvsem za denar

VIII How about sex; prisotno, vendar ne toliko kot misli javnost Beety Pack-dela za ZDA in VB, številne afere z uslužbenci ministrstev tujih držav-od poljskega uslužbenca pridobi podatke o kriptografskih posnetkih za razdiranje nemških kod; dobi tudi francoske in italijanske kripto zaščitne kode

IKompromitacija uradnikov; Christine Keeler.sex for secrets-omreži britanskega ministra z a obrambo, da pridobi podatke o nuklearnih skrivnostih VB
IDvojni agenti; delajo za dve strani, lahko se ga tudi prisili
ISleeper agent; njegova naloga je, da ne dela nič in ko pride signal se aktivira.
IAgent provokator; infiltrirajo človeka v neko državo, da provocira zadeve

Tehnike izvabljanja informacij elicitation

Igre za metode pridobivanja informacij iz nekega pogovora, ne da bi sogovorec vedel za to.
ITo se dela ponavadi na zborovanjih, konferencah, banketih
IDobro je, da na teh konferencah sodelujejo tudi analitiki
ITelefonski intervjuji
IZasliševanje po osnovi je legalno, dokler ne pride do nečesa.
INamen je da sogovorec prostovoljno pove-psihološka igra, dominacija izpraševalca, lahko okrepi izpraševanje ali ga oslabi, pomembna je tudi govorica telesa, način govora...

Problemi pri Humint zbiranju

Izanesljivost informacij išče se drugi vir, da ga potrdi težava z zanesljivostjo, lahko nekdo namerno prikroji informacije
Iv odprtih, demokratičnih državah je lažje zbirati podatke kot v zaprtih
Iterrorizem kot tarča-majhna tarča

Komuniciranje med obveščevalnim oficirjem in virom

Ilight drop- preko srečanja si predata informacijo
Idead drop poštni nabiralniki-skrivnostna stvar
Itehnike izogibanja nadzora; skrita pisava, uporaba mikrofilmov-mikroskopska pomanjšava skrrije se ga pod znamko ali črko.
IKraja identitete-najhitrejša rastoči kriminal v ZDA

2. TECHINT

Zbiranje s pomočjo tehničnih sredstev technical intelligence. BREZ tehnologije, bi bila obveščevalna dejavnost zelo skromna; Mikrofilmi; Vohunsko-vojaški civilni tehnološki transfer

Fotografska ali slikovna OD photographic or imagery intelligence-photoint ali imint

Ipozame se prostor in identificira
Iuporaba se začne zaradi objektov, kamor dostop ni bil možen ali dovoljen
I1. svetovna vojna-fotografiranje s pomočjo letal
I2. svetovna vojna-bolj sofisticirana oblika fotografiranja in sredstva
IHladna vojna-projekt **Moby Dick** –Z Evropa želi slikati sovjetsko ozemlje, zato napihnejo veliko število balonov s kamerami, jih pošljejo v zrak blizu sovjetske meje, vendar so padli dol že na sovjetskih tleh in se razkrinkali.
I**Open sky** - refers to a [bilateral](#) (and sometimes [multilateral](#)) [Air Transport Agreement](#) which: liberalizes the rules for [international aviation](#) markets and minimizes government intervention the provisions apply to passenger, all-cargo and combination air transportation and encompass both scheduled and charter services; or adjusts the regime under which military and other state-based flights may be permitted.
IU-2 letala, ki so lahko letela-nad katerimikoli letali

IV 60. letih pričnejo uporabljati kamere pritrjene na satelite

IKompromitacija nekoga-spreminjanje in polepšanje obraza

IVohunski sateliti tehnično robotska platforma, ki kroži po orbiti oddaja podatke v zbirne centra na zemlji; od 1960 več 100 satelitov; poznamo 4 osnovne tipe: SIGINT, COMINT, ELINT, TELINT.; največ satelitov imajo ZDA, Rusija, Francija in Izrael; 1970 prvi komercialni satelit iz Japonske in Kitajske (17 satelitov); Japonska prva lansira dva vohunska satelita četa 2003 zaradi Severne Koreje; Izrael prvi vohunski satelit 1995, med letom 2000-2002 brez satelitov, zato kupujejo podatke od komercialnih satelitov

IKomercialni sateliti – postanejo vse bolj pomembni, ključna je njihova resolucija med 1-2 cm; komercialna satelita sta KONOS IN LANCAT; QUICKBIRD-Colorado, komercialni satelit dosegljiv vsem-resolucija do pol metra-slikanje in opazovanje infrastrukture, opustošenih in vojnih območij; po zakonu je bilo prepovedano lansiranje slik Izraela.

IEU – v Španiji-satelitski center podedovano od ZEU.

SIGINT - SIGNALS INTELLIGENCE znotraj TECHINT- a

Lahko pogledamo v prihodnost, lahko pove, kaj se bo zgodilo. Začetek siginta je branje in spremljanje signalov.

SIGINT je najširša kategorija znotraj Techinta. Gre za prestrezanje in interpretiranje različnih elektromagnetnih signalov.

Podvrste

1.COMMINT

2.Gre za vojaško-civilno področje. Gre za signale, ki jih imenujemo radijska komunikacija. Začetek v 1. svetovni vojni, ko VB, Nemcem prisluškuje preko podvodnih kablov in vice versa. Operacija ultra-spremljanje nemške komunikacije po enigm, ZDA spremlja Japonce, platforme zbiranja so letala in ladje.

3.

4.*Makronivo* centri na kopnem, prisluškovanje, sateliti ipd. Tipični izvajalci so oborožene sile (policija in vojska), tipične tarče so vlada in gospodarski objekti.

5.AWACS E-3 The **Boeing E-3 Sentry** is an [American](#) military [airborne warning and control system](#) (AWACS) aircraft based on the Boeing 707 that provides all-weather surveillance, command, control and communications, to the [United States](#), [United Kingdom](#), [France](#), [Saudi Arabia](#), and [NATO](#) air defense forces. It is distinguished by the disc-shaped [radome](#) above the fuselage. Production ended in 1992 after 68 had been built.

6.

7.*Mikronivo* veleposlaništva spremljajo signale okoli sebe, telefonsko oddaljen promet, prisluškovanje po žicah (ozvočili so električni tipkalni stroj, ki bere zvok vsake črke. BUG-miniaturne avdio-video prisluškovalne naprave-en element je mikrofonski za zajemanje, drug element je radijski oddajnik, tretji element pa je sprejemnik pogonjena baterija, oddaja signale meter ali več kilometrov daleč, spremlja ali direktno prisluškuje. Spremlja se wireless računalniške programe, telefonske pogovore, bere računalniške monitorje, SHOT GUN mikrofoni na več sto metrov lahko poslušajo pogovor. Telefonski napredek pripelje do zmanjšanja naprav, detektor BUG-ov protiprisluškovalni pregled, iskanje oddajnikov. Laserske prisluškovalne naprave, žarek se nekam usmeri in spremlja mikrovalovanje (zaščita-zunanji sloj okna ne oddaja vibracije in zaščita z vibracijami, moteči zvok). Digitalizacija omogoča dodatne zmožnosti prisluškovanja.

8.

9.TELINT vojaško področje. Gre za prestrezanje tuje telemetrije-telemetry intelligence. Spremljanje podatkov, ki se pošiljajo iz testnih orožij v sprejemno pisarno.

1.ELINT ?lectronic intelligence - prestrezanje, procesiranje in analiziranje nekomunikacijskih signalov, ki prihajajo iz vojaške opreme (npr. radar). Pri prestrezanju signalov, lahko izveš kakšen

radar je, do kje zaznava, kako se vklaplja in izklaplja, maksimalno moč, domet, frekvenco ponavljanja impulza, lokacijo in operativni status Izraelska ofenziva na Libanon operacija Bohor.

1.MASINT measurement and signatre intelligence. Podvrste :

- sezmična obveščevalna dejavnost senzorji, ki zaznavajo sezmične valove po svetu. Pomembno je zato, da se ugotavlja in spremlja jedrske poizkuse
- Radint senzorji za identifikacijo radiacije.
- Radiometrija vsi objekti, ki imajo temperaturo nad 0 stopinj oddajajo radijsko frekvenčno energijo, tako tudi zemlja, kamen, drevo. Radiometrični senzorji, ki so lahko mikrovalovni ustvarijo infrardeče senzorje.
- Biosenzorji področje naravne smeri, ki s spremembo svoje strukture odraža prisotnost nečesa, razvije se zaradi biološkega napada.
- INSITU senzor na mestu, REMOTE spremljanje z razdalje.

Platforme za zbiranje podatkov Techinta

1.Baloni

2.Sateliti lahko preletijo, katerikoli kos zemlje, ne da bi kršili meje držav. Uporaba na področju, kjer je dostop omejen. Pomanjkljivosti-drugi ne morejo v bližino tarč in orbite so nepredvidljive.

3.Ladje izvajajo različne vrste Techinta, ladje v bližini kriznih območij, ZDA in Rusija. Rusi pošiljajo ogromno ribiških ladij. ZDA pošiljajo znanstvene raziskovalne ladje

4.Letala fotografiranje globine. Izvidniška letala prestrezajo komunikacije, so cenejši od satelitov, boljši približek tarči in njihov let ni predvidljiv.

5.Brezpilotna letala prednosti pred letali in sateliti lahko letijo še bližje tarčam, ne izpostavljajo življenja pilotov, lahko se jih dejansko vodi na tisoče km. Slike lahko pošljejo nazaj operaterju, uporablja se za poizvedovanje, malo tveganja, ocena škode je možna, označevanje tarče z laserjem.

Omejitve techinta

Ključna omejitev je, ko se zajame podatke, ponavadi to ni dovolj in je treba vse skupaj povezati s človeškimi in odprtimi viri ni samozadosten, mora se povezati s Humintom. Stalna uporaba zavajanja boljši senzorji, boljša zaščita.

Primerjava HUMINT TECHINT

Domet tehnologije je izjemen in pomemben, vendar se izkaže, da lahko Humint edini pride najbližje tarči. Vojna pokaže, da je imel Techint problem pri lociranju in je Humint v vojni proti terorizmu prišel najbližje tarči.

Izvidništvo pridobivanje informacij o terenu in posamezniku pred, med in po operaciji.

Informacijske operacije – povečuje se uporaba računalniškega sistema v obveščevalne namene. Namenoma lansirani virusi in črvi. Večje države imajo v obveščevalnih sistemih specializirane strokovnjake za vdiranje v sisteme (Kitajci spremljanje mailov in vdiranje v računalnike)

Interni nadzor – gre za monitoring internetnega prometa tarče. Lahko konkretne tarče ali na sploh. Problematična je selekcija. Obveščevalne službe spremljajo podatke na serverju potrebujejo ključne besede. 2002 total information awareness. Predlog DARPE popolni nadzor nad posameznikom zaradi grožnje terorizma vendar ni uveljavljeno.

Echelon

Globalna nadzorna mreža, ki jo sestavljajo zemeljske prisluškovalne naprave, sateliti in drugi senzorji po celem svetu. Lastniki edini globalni prisluškovalni sistem uporabljajo ga ZDA (NSA), VB (GCHQ), KANADA (CSE), AVSTRALIJA (DSD) IN NOVA ZELANDIJA (GCSB).

Podpisan sporazum leta 1946. tretje stranke pri sporazumu so Norveška, Turčija, Nemčija, Danska. Gre za mrežo prisluškovalnih centrov, imajo satelite, prestrezajo medcelinske telefonske komunikacije, prestrezajo satelitske in mobilne komunikacije, spremljanje internetnega prometa, radijske komunikacije, selekcija s slovarji, računalniški programi za filtriranje prometa iščejo 2000 ključnih besed.

EU izda poročilo o Echelonu poziva državljane naj pazijo glede elektronskih naslovov.

3. OSINT OPEN SOURCE INTELLIGENCE _netajno zbiranje s pomočjo splošno dostopnih javnih virov informacij.

Vse kar delamo za študijske namene je Osint zbiramo podatke iz javnih virov. Večja transparentnost je povezana z večjo množico. Vključitev interneta, eksplozija informacij, naša količina znanja raste, deklasifikacija virov.

Javni viri

tradicionalno pojmovanje vse kar je javno objavljeno. Dostopno je še več odprtih virov. Plačljive podatkovne baze, slika iz komercialnega satelita in niso zaščiteni pred javnim razkritjem.

Klasifikacija javnih virov

- 1.medij časopis (tednik, dnevnik), revije (tedenske, mesečne), radio-postaje, TV-informativne oddaje.
- 2.Uradni javni podatki poročila ministrstev, statistični podatki (javni zavodi), govori politikov, prepisi debat v parlamentu
- 3.strokovni in akademski javni viri znanstvene revije, profesionalna združenja
- 4.poročanje diplomatov in atašejev
- 5.siva literatura delovni listi, diplome, doktorati
- 6.internet bolj ali manj je zgornjih 5 točk dostopnih preko interneta. Forumi, spletne strani organizacij, LOWENTHAL pravi: 3-5% informacij je dostopnih preko interneta. viden IP vendar imajo v obveščevalnih službah posebne računalnike-anonimne.
- 7.Dodatek Chetam House Rules vir postane zaupen, informacija ne.

Osint disciplina

Dobra začetna točka zbiranja podatkov in konceptualizacija in kontekstualizacija podatkov obveščevalnih služb.

Osint ni vsiljiv, je najcenejši način delovanja. Patentiranje, javno dostopno, zaščitno.

Temelji na klasičnem obveščevalnem ciklu. Vse obveščevalne službe vedo, da črpajo iz javnih virov, temu sledi, da podtaknejo lažne informacije-zaupanje.

Razmere med Osint in drugimi disciplinami

Teoretični pogled največ obveščevalnih podatkov je pridobljenih iz Osinta 80%, ključni pa so pridobljeni iz Techinta 20%.

Praktični pogled obveščevalna kultura je zaupna, institucionalni predsodek, podcenjevanje. Sodobna obveščevalna kultura prinaša večji poudarek na Osint-u.

Optimistični pogled

Osint je nosilec revolucije v obveščevalnih zadevah. V povprečju Osint nosi 82% vseh informacij za voditelje.

Zaključek

- Ključne zadeve v fazi zbiranja,
- omejitve satelitov,
- stovepipes problem,
- zavajanje,
- denar različne stopnje stroškov zbiranja informacij,
- prizadevanje za ALL SOURCE INTELLIGENCE, FUSION INTELLIGENCE združevanje vseh INT-ov, težko dosegljivo zaradi njihove hierarhične postavitve,
- Problem sodnika vsi INT-i skupaj dajo na koncu veliko informacij, nimamo močnih zmogljivosti obdelave,
- tekmujoče zbiralne prioritete tekmovanje med INT-i, organizacijami, omejitve tehnologije še vedno je ključen človek tehnološki determinizem ne vzdrži.

Tajne operacije

Na meji zakonitega in nezakonitega. Nekaj izrazov držav za tajne operacije: ZDA-prikrita akcija, RUSIJA-aktivni ukrepi, VB-special political action, TEORETIKI-črne operacije TO so ena izmed najbolj kontroverznih tem. Vprašanje je ali so tajne operacije lahko del obveščevalnih dejavnosti. Gre za vplivanje na politiko. TO so bolj podobne vojaškim in diplomatskim operacijam.

Definicija: Gre za poskus tajnega vplivanja neke države na vedenje drugih subjektov (državni in nedržavni akterji). Vpliva se lahko na njihovo politiko, postopek in stanje (ekonomija, politika).

Različne stopnje tajnosti

Tveganje zelo tveganje operacije razmislijo ali gredo v njo ali ne.

Oblike tajnih operacij

1. Tajna podpora prijateljski vladi loči se na dva dela; je obveščevalni in neobveščevalni način. Drugi vladi se da kriptirana komunikacijska sredstva. Zaupen nasvet. Obveščevalna podpora pošiljanje obveščevalnih informacij ni dvosmerno- se ne pričakuje nič v zameno. Obveščevalne službe zagotavljajo varnost voditeljem druge države.
2. Vplivanje na percepcijo tuje vlade agent vpliva (agent of influence) oseba, ki neposredno vpliva na poglede vlade (kabinetni politik, premier), lahko so stand by ali ne. Nad agentom ni nobene kontrole! Uporaba informiranja in dezinformiranja pošlje se informacija ali dezinformacija, da deluje v določeni smeri. Tiha poneverba ponaredi se dokument, ki ga prejme uradnik tuje vlade-ponarejeni memorandum. Namenoma zavajajoči telefonski pogovori.
3. Vplivanje na percepcijo v tujih družbah agenti vpliva, ki vplivajo na javno mnenje, propaganda, ni viden vir. Gre za podtikanje mnenj v neodvisnih medijih ali, ki so pod vladno kontrolo. Tajno subvencioniranje knjig, ustvarjanje lažnih govoric, poneverjanje.
4. Podpora prijateljskim političnim silam civilno združevanje, gverilsko gibanje
5. Vplivanje na politične dogodke z nasilnim sredstvi podpora državnim udarom, gverilskim skupinam (finančno, kadrovska, tehnično), atentati, umori, državni teror.